

Slovenian Business & Research Association
Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje, Bruselj

Občasna informacija št. 3-2012

Evropska združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS)

EU je z EZTS želela odpraviti ovire, ki otežujejo teritorialno sodelovanje ter zasnovati instrument sodelovanja na ravni EU za ustanovitev združenj za sodelovanje na ozemlju EU, ki bi bile pravne osebe. Ena od njihovih najpogostejših nalog je namreč izvajanje programov, ki jih sofinancira EU ali kateri od evropskih projektov čezmejnega sodelovanja, vendar je pričakovati, da se bo v prihodnje obseg teh nalog razširil, obenem pa poenostavili postopki za priključitev k obstoječim EZTS tudi članov iz držav, ki niso članice EU.

EZTS je ena od oblik čezmejnega sodelovanja občin in regij, ki pa ima vsaj štiri posebnosti. Prvič, ta pravni instrument velja le za občine in širše samoupravne lokalne skupnosti držav članic EU, izjemoma tudi za tiste iz držav kandidatki oziroma držav, ki mejijo na meje EU. Drugič, država članica na podlagi vloge predlagatelja z odločbo odobri članstvo in s tem ustanovne akte za ustanovitev Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje. Tretjič, EZTS je pravna oblika, ki pridobi status pravne osebe, katera omogoča oblikovanje sekretariata (v Sloveniji bo to javni zavod) s transakcijskim računom, pečatom in zaposlenimi. In četrtič, pomembna novost EZTS je še, da omogoča možnost vključevanja več institucionalnih ravni (lokalnih, regionalnih in državnih oblasti) v eno samo strukturo (t.i. *multi level governance*). Ta rešitev prispeva k hitrejšemu usklajevanju projektov takrat, kadar gre za večje čezmejne projekte, ki presegajo občinske meje in finančne kapacitete ter predvsem njihove pristojnosti.

Pravno podlago za ustanavljanje evropskih združenj za teritorialno sodelovanje (EZTS) je dala **Uredba (ES) št. 1082/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006**, ki določa pogoje in načine ustanovitve EZTS na ozemlju Skupnosti. Opredeljuje pravno obliko, cilje, sestavo EZTS, način ustanovitve, pridobitev pravne osebnosti, nadzor nad upravljanjem javnih sredstev, naloge, ustanovne akte (konvencijo in statut), organizacijo EZTS, proračun, likvidacijo, plačilno nesposobnost, ustanovitev plačil in odgovornost, opredeljuje javni interes, prenehanje delovanja EZTS in pristojnosti v pravnih sporih EZTS s tretjimi osebami. Uredba v 3. točki 4. člena določa, da država članica ob upoštevanju svoje ustavne strukture odobri sodelovanje bodočega člana v EZTS, razen, če meni, da takšno sodelovanje ni v skladu s to uredbo ali nacionalno zakonodajo, vključno s pristojnostmi in dolžnostmi bodočega člana, ali da takšno sodelovanje ni utemeljeno z razlogi javnega interesa ali politike države članice. Uredba v 8. členu podrobneje določa obvezne sestavine konvencije, v 9. členu obvezne sestavine statuta in v 10. členu obvezne organe EZTS.

EZTS ima vsaj dva upravljalska organa: **skupščino**, ki jo sestavljajo predstavniki njenih članov, ter **direktorja**, ki predstavlja EZTS in nastopa v njegovem imenu. S statutom EZTS lahko predvidi dodatne upravljalske organe z jasno opredeljenimi pristojnostmi.

Uredba o ustanavljanju evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, objavljena v UL RS št. 31/2008, pa določa podrobnejši postopek in pogoje za odobritev **ustanovitve EZTS s sedežem v Republiki Sloveniji in za včlanitev pravnih oseb iz Republike Slovenije v EZTS s sedežem v drugi članici Evropske skupnosti**. Ta uredba posebej v 8. členu določa, da pravna oseba, ki je eden od ustanoviteljev bodočega EZTS ali se želi včlaniti v obstoječi EZTS, pošlje **SVLR uradno obvestilo o namenu sodelovanja v EZTS**. Vlogi priloži predlog konvencije in statuta bodočega EZTS ali konvencijo in statut obstoječega EZTS. V 9. členu pa uredba določa, da o **odobritvi sodelovanja v EZTS odloči Vlada Republike Slovenije** (na predlog SVLR v roku treh mesecev od dneva prejema popolne vloge. Vlada lahko zavrne odobritev, če meni, da takšno sodelovanje ni v skladu z določbami Uredbe 1082/2006/ES ali predpisi Republike Slovenije, predvsem s 4., 5. in 7. členom te uredbe, ali iz razlogov javnega interesa ali javne politike Republike Slovenije. Vlada sprejme odločitev o odobritvi ali zavrnitvi sodelovanja v EZTS z odločbo.

V skladu z 2. in 3. točko člena 7. Uredbe (ES) EZTS deluje v okviru **nalog**, ki so mu bile dodeljene, le-te pa so omejene na poenostavitev in pospeševanje teritorialnega sodelovanja za krepitev gospodarske in socialne kohezije ter jih določijo njegovi člani na podlagi dejstva, da so vse naloge v okviru pristojnosti vsakega člana v skladu z njegovo nacionalno zakonodajo. Natančneje pa so naloge EZTS omejene predvsem na izvajanje programov teritorialnega sodelovanja ali projektov, ki jih sofinancira Skupnost v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in/ali Kohezijskega sklada. EZTS lahko izvajajo druge posebne ukrepe teritorialnega sodelovanja med svojimi člani in v okviru cilja poenostavitve in pospeševanja čezmejnega, transnacionalnega in/ali medregionalnega sodelovanja med svojimi člani z namenom krepitev ekonomske in socialne kohezije, vendar brez finančnega prispevka Skupnosti.

Naloge, ki jih EZTS dodelijo njegovi člani, ne vključujejo izvajanja pooblastil na podlagi javnega prava ali dolžnosti, katerih cilj je varovanje splošnih interesov države, ali drugih javnih organov (npr. policijskih in regulativnih pooblastil, pravosodja in zunanje politike).

Novi trendi v razvoju EZTS v Evropi

Kot poudarja dokument Osutek mnenja Komisije Odbora regij EU za politiko teritorialne kohezije (CdR 371/2011 FR/MZ/TSB/mz) iz novembra 2011, je bilo v manj kot štirih letih ustanovljenih **25 EZTS**, v katerih sodeluje več kot **550 lokalnih in regionalnih oblasti iz 15 držav članic in** ki zadevajo več kot **22 milijonov Evropejcev**. Do 1. oktobra 2011 je **več kot polovica držav članic EU** odobrila EZTS (Avstrija, Belgija, Ciper, Francija, Grčija, Italija, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija), države članice EU pa pripravljajo ali preučujejo možnosti za oblikovanje **več deset novih EZTS**.

Evropska komisija je 27. julija 2011 Evropskemu parlamentu in Svetu poslala **poročilo** o uporabi Uredbe (ES) iz leta 2006 in v tem poročilu tudi opredelila področja, ki bi jih bilo mogoče izboljšati, 6. oktobra 2011 pa je za Evropski parlament in Svet pripravila tudi **predlog Uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 1082/2006** z dne 5. julija 2006 o ustanovitvi

EZTS, kar zadeva razjasnitev, poenostavitev in izboljšanje ustanavljanja in izvajanja takih združenj.

Po tem predlogu EK sicer nobeno od obstoječih EZTS ne bi smelo biti primorano, da spremeni svoj statut ali načine delovanja, s čimer bi bila zagotovljena kontinuiteta. Filozofijo, na kateri bi temeljile spremembe Uredbe, pa bi označevala tudi jasnost: ker bo Uredba spremenjena, a) da bi se upoštevala Lizbonska pogodba, b) da bi se poenostavili in razjasnili nekateri vidiki, za katere se je pokazalo, da povzročajo zmedo, ter c) da bi se zagotovila večja preglednost ustanavljanja in delovanja EZTS ter obsežnejše obveščanje o njiju. Pomemben poudarek pa predlog EK daje tudi prožnosti: ker bo namen EZTS razširjen na vse vidike teritorialnega sodelovanja (in ne bo omejen »predvsem« na upravljanje programov in projektov, financiranih iz ESRR) in ker bodo zagotovljene pravne podlage za sodelovanje organov in regij tretjih držav kot članov. Odbor regij, ki upravlja »**platformo**« za **izmenjavo informacij o EZTS**, je bil v prvi polovici leta 2011 (poleg številnih zainteresiranih strani, vključno z državami članicami, regijami ter člani obstoječih in predvidenih EZTS) posebej pomemben partner EK v razpravah pri pripravi navedenega predloga Uredbe EK. Komisija za razliko od Odbora regij sicer meni, da bi se zadevne strani za uporabo EZTS morale odločati na podlagi proste in nepristranske izbire ter brez posebnih finančnih in drugih spodbud, razen koristi, ki jo prinaša instrument sam.

Slovenija in EZTS (stanje)

1. S povezavo **občin MO Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba in Gorica (Italija)** je bil do konca 2011, po več let trajajočem postopku, formalno registriran EZTS, katerega cilj je spodbujanje gospodarskega in socialnega razvoja ter skupno nastopanje v evropskih ustanovah za krepitev političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih vezi med prebivalci teh treh občin. Kot glavna naloga pa je v njihovem statutu navedeno izvajanje programov teritorialnega sodelovanja ali projektov, ki jih sofinancirajo Evropska skupnost in drugi finančni mehanizmi.

Velja tudi omeniti določilo iz statuta o **začetnem vložku**: za operativno delovanje EZTS članice ustanovijo sklad v višini **40.000 EUR**, pri čemer 50% sredstev krijeta slovenski občini, 50% pa italijanska občina. Vložek slovenskih občin se določi sorazmerno s številom prebivalcev v posamezni občini. Vsi organi EZTS poslujejo **dvojezično** v slovenskem in italijanskem jeziku. EZTS je **odgovorno za svoje finančne obveznosti kakršne koli vrste**. V kolikor so sredstva EZTS nezadostna za izpolnitev njegovih obveznosti, članice nosijo odgovornost za dolgove EZTS kakršne koli narave, s tem da je delež vsake članice določen v sorazmerju z njenim prispevkom v skladu z 12. čl. tega statuta.

2. Vlada RS je 15. decembra 2011 tudi **Občini Lendava** odobrila sodelovanje v EZTS »Panonsko evropsko združenje za teritorialno sodelovanje z omejeno odgovornostjo (angl.: PANNON EGTC). Ta EZTS, katerega ozemlje občin ustanoviteljic bo obsegalo območje Občine Lendava v Republiki Sloveniji in kar **56** občin v Republiki Madžarski (večinoma v zahodnem delu te države, ob madžarsko-hrvaški meji), bo imel **sedež v mestu Pécs na Madžarskem**. Občina Lendava pričakuje, da se bo kot polnopravna članica vključevala v projekte za varstvo okolja in sonaravnega turizma ob reki Muri, ki se preko Drave in Donave izliva v Črno morje; oblikovanje in izvajanje projektov, ki se bodo ukvarjali s problematiko mladih v Panonski nižini (demografija, izobraževanje, zaposlovanje, položaj mladih v družbi, ...), ter na področju multikulturalnosti in izmenjave kulturnih dobrin.

Po vstopu Hrvaške v EU je predvidena širitev članstva PANNON EGTC tudi iz te države (npr. Osijek). Občina Lendava pa je že v svoji vlogi Vladi RS poudarila, da se bodo v prihodnje v PANNON EGTC vključile tudi nekatere druge slovenske občine – omenila je Občino Moravske Toplice in MO Maribor. Prednosti morebitnega razširjenega sodelovanja namreč Občina Lendava vidi tudi v povezovanju univerzitetnih mest Pécs in Maribor (v letu 2012 Evropska prestolnica kulture , v letu 2013 pa bo Evropska prestolnica mladih). Občina Lendava si v sodelovanju na relaciji Pécs–Maribor očitno obeta nove priložnosti in nove projekte, s katerimi bi spodbudila razvoj svojega območja.

Več informacij o EZTS : Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Dr. Roman Lavtar, sekretar, tel. ++386 1 320 1 630

ter na [spletnih straneh](#)

Študija Odbora regij o EZTS

http://www.cor.europa.eu/migrated_data/CoR_EGTC_Study_SL.pdf

Spletna stran EZTS (European Groupings for Territorial Cooperation – EGTC)

<http://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Pages/welcome.aspx>

Informacijo pripravil:
Boris Šavle, SGRZ